

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 24.10.2005
COM(2005)504 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Jūras vides aizsardzības un saglabāšanas tematiskā stratēģija

{SEC(2005)1290}

1. IEVADS

Jūras vide ir neatsverama vērtība. Okeāni un jūras veido 99 % no pieejamās dzīves telpas uz mūsu planētas, pārklāj 71 % Zemes virsmas un aptver 90 % biosfēras, tādējādi to raksturo lielāka bioloģiskā daudzveidība nekā sauszemes un saldūdens ekosistēmas. Jūras ekosistēmām ir svarīga nozīme klimata un laika apstākļu veidošanā. Jūras vide ir nepieciešama dzīvībai, un turklāt tā būtiski ietekmē ekonomisko uzplaukumu, sabiedrības labklājību un dzīves kvalitāti.

Tomēr jūras vide ir pakļauta ievērojamām grūtībām. Tās bioloģiskās daudzveidības degradācijas temps, bīstamo vielu radītā piesārņojuma līmenis un jau novērojamās klimata pārmaiņu sekas ir tikai dažas redzamākās brīdinājuma zīmes. Zivju krājumu izsmelšana un aļģu pārmērīga savairošanās, kas var izpostīt dzīvību jūrā, ir ekosistēmu pieaugošo, straujo un iespējami neatgriezenisko pārmaiņu divi nozīmīgākie piemēri, kas īpaši uzsvērti nesen publikotajā ANO Tūkstošgades ekosistēmu novērtējumā.

Ņemot vērā arvien pieaugošās bažas par Eiropas okeānu un jūru stāvokli, Eiropas Savienības Sestajā vides rīcības programmā iekļauta apņemšanās izstrādāt jūras vides aizsardzības un saglabāšanas tematisko stratēģiju (turpmāk „stratēģija”), kuras vispārīgais mērķis ir „*veicināt jūru ilgtspējīgu izmantošanu un saglabāt jūras ekosistēmas*”. Lai gan stratēģija galvenokārt ir vērsta uz to jūras apgabalu aizsardzību, kas robežojas ar ES valstīm, tomēr tajā ņemta vērā arī starptautiskā dimensija, atzīstot nepieciešamību samazināt ES nelabvēlīgo ietekmi uz jūras apgabaliem citās pasaules daļās, tostarp atklātā jūrā.

Stratēģija jāskata plašākā kontekstā saistībā ar jaunas ES jūras politikas izveidi. Šādas politikas nepieciešamība izriet no jūrlietu nozīmīguma ekonomiskajā, sociālajā un vides jomā Eiropā, kā tas uzsvērts Komisijas stratēģiskajos mērķos 2005.–2009. gadam. Tās mērķis ir Eiropa ar dinamisku jūrniecības ekonomiku, kas ir harmonijā ar jūras vidi un pamatojas uz izciliem zinātniskajiem sasniegumiem jūrniecībā. Zaļā grāmata, kurā noteikta šīs politikas darbības joma un galvenā virzība, tiks iesniegta 2006. gada pirmajā pusē. Stratēģija būs tiešs ieguldījums turpmākās ES jūras politikas izveidē.

ES iniciatīvās jūrlietu jomā atspoguļota arvien pieaugošā nozīme, kas tiek piešķirta jūras ekosistēmām un to jutīgumam. Vairākas ES valstis, kā arī vairākas citas valstis pēdējos gados nākušas klajā ar ievērojamām politiskām iniciatīvām. Visos gadījumos pieņemts, ka jūras vides augsta līmeņa aizsardzība ir būtisks nosacījums, lai pilnībā apgūtu okeānu un jūru ekonomisko potenciālu.

2. JŪRAS VIDES STĀVOKĻA PASLIKTINĀŠANĀS EIROPĀ

Jūras vide Eiropā ir pakļauta arvien pieaugošiem un nopietniem apdraudējumiem. Komisija raksturoja šos apdraudējumus 2002. gada paziņojumā¹. Pēdējos trīs gados uzkrājas arvien vairāk jūru un okeānu stāvokļa pasliktināšanās piemēru. Jūras vides bioloģiskā daudzveidība Eiropā samazinās un turpina mainīties uz sliktu pusi. Jūras biotopi tiek iznīcināti, degradēti un traucēti.

¹ KOM(2002) 539.

Ir noteikti jūras vides galvenie apdraudējumi, tostarp, klimata pārmaiņu ietekme; piesārņojums (tostarp piesārņojums ar bīstamām vielām; piesārņojums no avotiem, kas atrodas uz sauszemes; piesārņojums ar atkritumiem, mikrobioloģiskais piesārņojums; naftas noplūde avāriju rezultātā, kā arī piesārņojums, ko rada kuģi un naftas un gāzes ieguve šelfā; piesārņojums, ko izraisa kuģu demontāža; troksnis); rūpnieciskās zvejas ietekme; svešzemju izcelsmes (eksotisku) sugu introdukcija, ko izraisa galvenokārt kuģu balasta ūdens noplūde; ūdens pārsātinātība ar barības vielām (eutrofikācija) un ar to saistītā aļģu „ziedēšana”; radionuklīdu nelikumīga noplūde (sīkāka informācija par apdraudējumiem un problēmām atrodama stratēģijai pievienotajā ietekmes novērtējumā).

Jūras vides kvalitātes pašreizējā pasliktināšanās un attiecīga tās ekoloģiskās vērtības samazināšanās apdraud labklājības un nodarbinātības iespējas, ko nodrošina Eiropas okeāni un jūras. Ja šīs problēmas netiks risinātas, tās kavēs ES jūrniecības nozaru grupu dot savu ieguldījumu Lisabonas stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Jo īpaši varētu tikt ietekmētas saimnieciskās darbības, kas ir tieši atkarīgas no jūras vides kvalitātes. Visvairāk ciestu tūrisma nozare. Attiecībā uz zivsaimniecību aplēsts, ka ienākumi, kas zaudēti tikai mencu pārzvejas dēļ Ziemeļjūrā un Baltijas jūrā, 2002. gadā sasniedza 400 miljonus EUR². Citos aprēķinos prognozēts, ka Lielbritānijas zivsaimniecības uzņēmumu apgrozījums varētu samazināties līdz 30 %, ja krājumi tiks slikti pārvaldīti un nozare netiks modernizēta, lai tā būtu konkurētspējīga³.

3. NEATBILSTĪGA INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA JŪRU APSAIMNIEKOŠANĀ

Jūras vides aizsardzības uzlabošanā Eiropā nākas saskarties ar institucionāliem šķēršļiem:

- ES un valstu mērogā tiek veikta virkne pasākumu, kas zināmā mērā veicina jūras vides aizsardzību, bet to lielākā daļa ir nozares mēroga pasākumi, kas nav īpaši izstrādāti jūras vides aizsardzībai.
- Uz daudzām Eiropas reģiona jūrām attiecas starptautiskas konvencijas, kas devušas nozīmīgu ieguldījumu jūras aizsardzībā. Tomēr ar šīm konvencijām piešķir nepietiekamas izpildes pilnvaras, un tas traucē efektīvi sasniegt mērķus, par kuriem panākta vienošanās.
- Pasaules mērogā gandrīz nenotiek daudzo spēkā esošo stratēģiju, konvenciju un nolīgumu saskaņošana. Vairāku starptautisko nolīgumu ieviešanā un izpildē jūras vides jomā nākas saskarties ar ievērojamām grūtībām. Tas rada problēmas, ņemot vērā dažu jūrniecības darbību, piemēram, kuģniecības, starptautisko raksturu.

Stratēģijas izstrāde jau devusi nozīmīgu ieguldījumu jūras vides aizsardzības centienu saskaņošanas uzlabošanā, jo īpaši attiecībā uz reģionālajām jūras konvencijām. Saistības dot ieguldījumu stratēģijas izveidē uzņēmās Helsinku komisija Baltijas jūras aizsardzībai un Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļas aizsardzībai pieņemtās Oslo un Parīzes konvencijas to apvienotajā ministru sanāksmē, kas notika Brēmenē 2003. gada jūnijā, kā arī Vidusjūras aizsardzībai pieņemtās Barselonas konvencijas ministru sanāksmē, kas notika Katānijā 2003. gada novembrī.

² Pasaules Dabas fonds, 2002.

³ UK Cabinet Office, 2004.

Lai turpinātu aizsākto darbu, pamatojoties uz jau esošo institūciju, politikas un konvenciju sasniegto, skaidri jānosaka galvenā virzība attiecībā uz jūras vidi un ar to saistīto politiku. Labi izstrādāta ES jūras vides aizsardzības politika papildinās un atbalstīs pašreizējos fragmentāros institucionālos pasākumus, nodrošinot tiesiski izpildāmu regulējumu, kura satvarā dalībvalstis rīkosies ar ES iestāžu atbalstu. Jo īpaši attiecībā uz reģionālajām konvencijām to ilgi krātā zinātniskā un tehniskā pieredze un spēja būt par saistošo posmu ar valstīm, kas nav ES valstis, padara tās par svarīgām dalībniecēm ES stratēģijas izstrādē. Attiecībā uz pašreizējiem institucionālajiem un tiesiskajiem pasākumiem starptautiskā/pasaules mērogā (piemēram, *IMO*, *UNCLOS*) ES politika tiks izstrādāta saistība ar Zaļo grāmatu par jūras politiku.

4. NEPIETIEKAMA ZINĀŠANU BĀZE

Veiksmīgai politikai vajadzīga augstas kvalitātes informācija. Pašreizējās monitoringa un novērtējuma programmas nav ne integrētas, ne pilnīgas. Ar to palīdzību apkopotā informācija daudzos gadījumos ir izrādījusies nepietiekama attiecībā uz jūras vides stāvokli Eiropā, šobrīd veikto pasākumu efektivitāti un dažādiem cilvēka darbības izraisītiem apdraudējumiem un problēmām.

Dažādos pārvaldes līmeņos ir nepieciešama jauna pieeja jūras vides monitoringam un novērtējumam, kā arī zinātniskās informācijas izmantošanai, lai noteiktu un novērstu nepilnības zināšanās, samazinātu dublējošos datu vākšanu un pētījumus, kā arī veicinātu jūras pētniecības un datu saskaņošanu, izplatīšanu un izmantošanu. Tā rezultātā ievērojami palielinātos nozaru un iestāžu darbības efektivitāte.

Jaunā pieeja jūras vides novērtējumam un monitoringam pamatosies uz pašreizējām programmām, tostarp uz datu vākšanas regulējumu kopējās zivsaimniecības politikas vajadzībām, un tiks izstrādāta, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību Eiropas Komisijas jaunajām iniciatīvām *INSPIRE* un *GMES*.

5. PROBLĒMAS RISINĀJUMA MEKLĒŠANA

Ar visu pašreizējo pasākumu un centienu apkopojumu vien nepietiek, lai panāktu vēlamo jūras vides aizsardzības un saglabāšanas līmeni.

Lai novērstu turpmāku bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un jūras vides stāvokļa pasliktināšanos, kā arī lai veicinātu jūras vides bioloģiskās daudzveidības atjaunošanos, ir nepieciešama integrēta aizsardzības un atjaunošanas politika, kurā ņemtas vērā visas problēmas un izstrādāti skaidri un izpildāmi mērķi un pasākumi.

5.1. Stratēģijas vispārējais mērķis

Stratēģijas mērķis ir aizsargāt un atjaunot okeānu un jūru vidi Eiropā un nodrošināt to, ka cilvēka darbība ir vērsta uz ilgtspējību, kas ļautu pašreizējai un nākamajām paaudzēm gūt prieku un labumu no drošu, tīru, veselīgu un produktīvu okeānu un jūru bioloģiskās daudzveidības un dinamikas.

5.2. Galvenie elementi stratēģijas veidošanā

Lai Eiropas Savienība varētu sasniegt šo vērienīgo mērķi, nepieciešama jauna pieeja un principi ES turpmākās stratēģijas izveidei un īstenošanai, tostarp:

- **divējāda pieeja ES un reģionālā mērogā**, ES mērogā izstrādājot sadarbības un pieejas principus, kas ir kopīgi dalībvalstīm un trešām valstīm, kuras robežojas ar ES okeāniem un jūrām, bet pasākumu plānošanu un īstenošanu veicot reģionālā mērogā, lai ņemtu vērā jūras vides reģionu daudzveidīgos apstākļus, problēmas un vajadzības, kam nepieciešami individuāli risinājumi,
- **uz zināšanām balstīta pieeja**, lai panāktu ar informāciju pamatotas politikas veidošanu,
- **uz ekosistēmām balstīta pieeja**, kad cilvēka darbība, kas ietekmē jūras vidi, tiek veikta integrēti, veicinot okeānu un jūru saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu atbilstīgi objektivitātes principam,
- **uz sadarbību balstīta pieeja**, kas nodrošina visu ieinteresēto personu plašu iesaistīšanos un pastiprinātu sadarbību pašreizējo reģionālo jūras konvenciju satvarā.

5.3. Vajadzība pēc jauna politikas instrumenta

Ja ES mērķis ir aizsargāt un saglabāt jūras vidi, jāveic visaptveroši pasākumi un jānodrošina līdzekļi šā mērķa sasniegšanai. Pastiprinātai sadarbībai ir jānodrošina:

- augsts Eiropas okeānu un jūru aizsardzības līmenis,
- uzlabota zināšanu bāze, lai sniegtu politikas veidošanai vajadzīgo informāciju,
- integrēti un lielas izmaksas neprasoši pasākumi apdraudējumu samazināšanai,
- efektīvs monitorings un novērtējums, lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu un pasākumu rezultativitāti.

Ir apsvērtas vairākas iespējas (sīkāku informāciju skatīt pievienotajā ietekmes novērtējumā). Viena iespēja būtu veikt tikai pasākumus, ar ko padara stingrākus jau spēkā esošos tiesību aktus un politiku, kas ietekmē jūras vidi. Pēc detalizēta izvērtējuma šī iespēja netika pieņemta, jo ar to nepietiktu, lai panāktu augstu jūras vides aizsardzības līmeni saskaņā ar Līgumu: nozaru politika drīzāk risina atsevišķu jūras ekosistēmu sastāvdaļu problēmas, nekā pievēršas sistēmai kopumā, un to mērķi bieži vien ir atšķirīgi un var būt pat pretrunīgi.

Otra iespēja būtu veicināt sadarbību, panākot dalībvalstu un reģionālo jūras konvenciju brīvprātīgu iesaistīšanos. Tomēr nebūtu iespējams izveidot pastiprinātas sadarbības satvaru, ja šāda brīvprātīga vienošanās atļautu dalībvalstīm vienpusēji pazemināt aizsardzības līmeni, kad tās to uzskata par lietderīgu, vai nedot ieguldījumu uzlabotas zināšanu bāzes izveidē, vai arī izvairīties no lielas izmaksas prasosa pasākuma veikšanas, tādējādi novirzot šo slogu uz citiem. Tādēļ arī šī iespēja tika noraidīta.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka stratēģijas mērķa sasniegšanai ir nepieciešams juridiskas saistības uzliedzams pasākums. Instrumenta izvēlē izmantota elastīga pieeja, ievērojot subsidiaritātes principu. Komisija ierosina jūras vides stratēģijas direktīvu, kuras mērķis ir vērienīgs, tomēr līdzekļi šā mērķa sasniegšanai nav pārāk preskriptīvi. Preskriptīvs instruments nebūtu pareizais risinājums, jo tas neļautu ņemt vērā reģionālos faktorus.

5.4. Jūras vides stratēģijas direktīva

Mērķis ir panākt, lai ne vēlāk kā 2021. gadā jūras vide Eiropā būtu labā stāvoklī. Šis termiņš sakrīt ar upju baseinu apsaimniekošanas plānu pirmo pārskatīšanu saskaņā ar ES Ūdens pamatdirektīvu, tādējādi padarot iespējamu sinerģiju abu direktīvu turpmākā īstenošanā.

Direktīvā tikai noteiks kopējus mērķus un principus ES mērogā. Ar direktīvu Eiropā izveidos jūras vides reģionus un, pamatojoties uz hidroloģiskajām, okeanogrāfiskajām un bioģeogrāfiskajām iezīmēm, noteiks iespējamus apakšreģionus kā administratīvās vienības direktīvas īstenošanai. ES mērogā netiks noteikti nekādi īpaši vadības pasākumi.

Katrā jūras vides reģionā vai apakšreģionā dalībvalstīm, cieši savstarpēji sadarbojoties, būs jāizstrādā jūras vides stratēģijas attiecībā uz jūras apgabaliem, kas ir to suverenitātē vai jurisdikcijā, iekļaujot šādās stratēģijās jūras vidi ietekmējošo apdraudējumu un problēmu novērtējumu; mērķus, kas reģionā sasniedzami vides jomā; rādītājus un monitoringa pasākumus, lai izvērtētu šo mērķu sasniegšanā panākto. Uz šo stratēģiju pamata dalībvalstīm, cieši sadarbojoties ar citām dalībvalstīm un attiecīgām trešām valstīm, būs jāizstrādā un jāīsteno pasākumu programmas laba vides stāvokļa sasniegšanai. Lai to panāktu, tiks veicināta sadarbība ar reģionālo jūras konvenciju dalībniekiem.

Ja dalībvalstu konstatētās problēmas ir Kopienas kompetencē, dalībvalstīm par to būs jāinformē Komisija. Komisija var norādīt, kā šo problēmu risina ar ES politikas palīdzību, vai attiecīgā gadījumā atsaukties uz plānotiem pielāgojumiem vai pasākumiem, kas jāveic kā daļa no šīs politikas (piemēram, kopējās lauksaimniecības politikas) vadības un pastāvīga politikas veidošanas procesa. Ja problēmas saistītas ar darbībām, uz ko attiecas starptautiski nolīgumi un konvencijas (piemēram, ANO Jūras tiesību konvencija (*UNCLOS*) vai Starptautiskā Jūrniecības organizācija (*IMO*)), var tikt izstrādāta saskaņota ES nostāja šajās organizācijās.

Lai ņemtu vērā atsevišķu jūras vides reģionu īpašos apstākļus, direktīvā paredzētas īpašas situācijas un jomas, kurās dalībvalstīm nav iespējams pietiekami augstā līmenī sasniegt izvirzītos vides mērķus.

Direktīvas īstenošanas process būs iteratīvs, un šā procesa vadība tiks pielāgota, to regulāri pārskatot, lai ņemtu vērā monitoringa programmās iegūtos datus, attīstības tendences un īstenoto pasākumu ietekmi.

6. ATBILSTĪBA POLITIKAI CITĀS JOMĀS

6.1. Turpmākā ES jūras politika

2005. gada marta paziņojumā par turpmāko ES jūras politiku uzsvērts, ka starptautiskā mērogā aizvien plašāk tiek atzīts, ka problēmas, kas attiecas uz okeāniem un jūrām, ir savstarpēji saistītas un nepieciešama visaptveroša pieeja, lai efektīvi pārvaldītu okeānu un jūru dažādos izmantošanas veidus un stiprinātu to izaugsmes potenciālu, nekaitējot jūras ekosistēmām.

Uzlabojot vides jautājumu koordināciju, stratēģija kļūs par turpmākās jūras politikas pamatu vides jomā. Stratēģijā tiks noteikts darbības virziens jūras ekosistēmu aizsardzībai, no kā atkarīgas okeānu un jūru radītās ilgtspējīgas turības, ražīguma un nodarbinātības iespējas, kā arī cilvēku labklājība plašākā nozīmē.

Viens no svarīgākajiem jautājumiem, kas jārisina ar turpmākās jūras politikas palīdzību, ir jautājums par visaptverošu pārvaldes regulējumu, kas attiecas uz okeānu un jūru izmantotājiem un izmantošanas veidiem. Šim jautājumam pievērsīsies Zaļajā grāmatā par jūras politiku. Jūras vides stratēģijā paredzētie pārvaldes pasākumi ir pirmais solis šajā virzienā. Turpinot attīstīt plašāku pārvaldes regulējumu, kas jāizstrādā saskaņā ar jūras politiku, jāņem vērā arī krasi atšķirīgās tiesiskās un politiskās īpatnības, kas piemīt katrai no Eiropas reģiona jūrām – tā ir gan Baltijas jūra, ar kuru robežojas septiņas ES dalībvalstis un Krievijas Federācija, gan Vidusjūra, kur nav noteiktas ekskluzīvās ekonomiskās zonas un Eiropas Savienībai jāstrādā kopīgi ar daudzām trešām valstīm.

6.2. ES politika citās jomās

6.2.1. Atbilstība citiem vides aizsardzības pasākumiem un iniciatīvām

Lai gan ES mērogā tiek veikta virkne pasākumu un iniciatīvu, kas zināmā mērā veicina jūras vides aizsardzību, tomēr šie pasākumi nav īpaši izstrādāti jūras vides aizsardzībai:

- Ūdens pamatdirektīvas īstenošana dos nozīmīgu ieguldījumu, jo, uzlabojoties saldūdens kvalitātei, paaugstināsies vides aizsardzības līmenis jūrā ietekošo upju sateces baseinos. Lai uzlabotu atbilstību, pamatojoties uz praksē gūto pieredzi, Komisija un to atbildīgo iestāžu vadītāji dalībvalstīs, kas atbild par ūdens aizsardzību un kas ar kopējās īstenošanas stratēģijas palīdzību pārrauga Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas gaitu, regulāri apspriedīsies par stratēģiju un tās saskaņošanu ar Ūdens pamatdirektīvu.
- Prioritāte ir arī citu ar ūdens problēmām saistītu ES tiesību aktu – Municipālo notekūdeņu direktīvas un Nitrātu direktīvas – īstenošana, kas palīdzēs samazināt jūras ūdens eutrofikācijas līmeni.
- Turpmāki centieni cīņā pret klimata pārmaiņām dos ieguldījumu stratēģijas mērķu sasniegšanā. Šajā kontekstā līdzsvaroti jāizvērtē šelfā ģenerētas vēja enerģijas izmantošanas ieguldījums siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanā, ņemot vērā gan vides apsvērumus, gan konkurētspējas aspektu.
- Stratēģija neaizstāj un nemazina saistības, kas jūras vidē jāievēro saskaņā ar Biotopu direktīvu un Putnu direktīvu. Tomēr stratēģija veicinās ilgtermiņa atbalstu šo biotopu un sugu aizsardzībai un atjaunošanai, jo īpaši uzlabojot jūras vides vispārējo stāvokli.
- Tā kā piekrastes zona un jūras vide ir cieši saistītas, stratēģijas īstenošana nodrošinās atbalstu valstu stratēģijām, kas paredzētas ieteikumā par integrētu piekrastes zonas apsaimniekošanu, kā arī telpiskajai plānošanai kopumā.
- Tiks panākta ievērojama stratēģijas atbilstība citām tematiskajām stratēģijām, kas izstrādātas kā daļa no Sestās vides rīcības programmas – gaisa, augsnes, pesticīdu, atkritumu otrreizējās pārstrādes, resursu un pilsētvides stratēģijai. Svarīgā problēma par emisijām no kuģiem apskatīta gaisa stratēģijā un jo īpaši nesēn pieņemtajā direktīvā attiecībā uz sēra saturu kuģu degvielā.
- Ar vides un veselības stratēģiju ieviestā piesārņojuma uzraudzība jūras dzīvajos organismos arī dos savu ieguldījumu šīs stratēģijas īstenošanā.

6.2.2. Turpmāka integrācija

- Zivsaimniecības ieguldījumu nodrošinās reformētā kopējā zivsaimniecības politika un tajā paredzētie vides atveseļošanas pasākumi, kas uzlabos zvejojamo zivju krājumu un piezvejas organismu un jūras ekosistēmu bioloģisko daudzveidību. Tiks nodibināta sadarbība ar nesen izveidotajām reģionālajām konsultatīvajām padomēm. Ņemot vērā prioritātes, kas iezīmējas, īstenojot stratēģiju reģionālā mērogā, varētu būt nepieciešami jauni zivsaimniecības pārvaldības pasākumi, kas jāizvērtē saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku.
- Svarīga nozīme ir dažu pēdējo gadu laikā ES mērogā izstrādātajam plašajam kuģošanas drošības tiesību aktu kopumam. Novērtējums, ko kā daļu no stratēģijas veic reģionālā mērogā, var atklāt, ka ir nepieciešami papildu centieni un iniciatīvas, lai turpinātu samazināt kuģniecības ietekmi uz vidi, tostarp attīstot alternatīvus jēlnaftas un naftas produktu transportēšanas veidus, piemēram, pa cauruļvadiem vai pa dzelzceļu.
- Cilvēka darbība uz sauszemes ievērojami ietekmē jūras vides kvalitāti, tādēļ ir svarīgi iekļaut jūras vides aizsardzības apsvērumus galvenajās politikas jomās, piemēram, lauksaimniecībā, enerģētikā, rūpniecībā, tūrismā un piekrastes un reģionālajā attīstībā. Īpaša uzmanība jāpievērš saistībai starp jūras vides stratēģiju un ES nomaļajiem piekrastes apgabaliem.
- ES Septītajai pamatprogrammai pētniecības jomā būs svarīga nozīme, pastiprinot lietišķās pētniecības pasākumus jūras ekosistēmu un dinamikas, kā arī jūras resursu ilgtspējīgas izmantošanas jomā.
- Aktīvi jāīsteno, lai nodrošinātu jūras vidi ietekmējošo rūpniecisko un sadzīves atkritumu piemērotu apsaimniekošanu atbilstīgi Kopienas noteikumiem. Attiecībā uz kodolatkritumu efektīvu apsaimniekošanu Komisija vēlas uzsvērt, cik svarīgi ir pieņemt tās neseno priekšlikumu par kodolatkritumu apsaimniekošanu.

6.2.3. Starptautiskā dimensija

Stratēģijas īstenošana ļaus Eiropas Savienībai pildīt saistības, kas paredzētas attiecīgos starptautiskajos nolīgumos, un uzlabos ES ieguldījumu vispārāzītu mērķu sasniegšanā. Dalībvalstis arī tiek aicinātas ratificēt un īstenot starptautiskās konvencijas, kuru mērķis ir jūras vides aizsardzība (piemēram, Starptautiskā konvencija par kuģu balasta ūdeņu un nosēdumu kontroli un apsaimniekošanu un Starptautiskā konvencija par piesārņojošo pretapaugšanas sistēmu kontroli uz kuģiem). Tā kā jūras vide pēc būtības ir pārrobežu vide, prioritāri arī turpmāk būs ES centieni uzlabot jūras vides aizsardzību pasaules mērogā, tostarp arī tādā jutīgā jomā kā dziļūdens resursu saglabāšana un izmantošana.

ES turpinās uzņemties vadošo lomu ANO Konvencijā par bioloģisko daudzveidību, īstenojot attiecīgos lēmumus, lai apturētu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos pasaules mērogā. Ar stratēģijas palīdzību atbalstīs ES centienus panākt Konvencijā par bioloģisko daudzveidību paredzētos mērķus saistībā ar jūras vidi. Komisija pastiprinās pasākumus, lai palielinātu to zvejnieceības nolīgumu ilgtspējību, kas atbilstīgi Konvencijai par bioloģisko daudzveidību noslēgti ar jaunattīstības valstīm.

ES politikai attiecībā uz sadarbību attīstības jomā ir būtiska nozīme, atbalstot jaunattīstības valstu centienus aizsargāt, saglabāt un ilgtspējīgi izmantot to jūras vides resursus, tostarp kuģu demontāžas nozarē.

6.3. Sadarbība ar pusēm, kas nav ES dalībvalstis

6.3.1. Sadarbība reģionālo jūras konvenciju satvarā

Lai veicinātu nepieciešamo koordināciju, jāizmanto iespējas, ko piedāvā reģionālās jūras konvencijas, kas darbojas kā forums, kurā Kopiena, ES dalībvalstis un trešās valstis strādā kopīgi un ir uzkrājušas plašu pieredzi jūras vides aizsardzībā. Stratēģija veicinās pastiprinātu sadarbību šo konvenciju satvarā, kā arī rosinās informācijas apmaiņu un savstarpējo ieguldījumu. Tādējādi tiks nodrošināts vislabākais iespējamais sadarbības satvars un panākts būtisks ieguvums efektivitātes ziņā, jo netiks veidota īpaša *ad hoc* struktūra.

6.3.2. Sadarbība ar trešām valstīm

Stratēģijas mērķis ir pastiprināt savstarpējo sadarbību ar trešām valstīm, ar kurām ES ir kopīgi okeāni un jūras. Īpaši svarīga ir divpusēja sadarbība starp ES un trešām valstīm, tostarp partnerības un sadarbības nolīgumi, kas noslēgti ar vairākumu kaimiņvalstu, kā arī Eiropas kaimiņattiecību politikas kontekstā izstrādātie rīcības plāni. ES un Krievijas dialogs enerģētikas jomā arī dos ieguldījumu jūras vides aizsardzībā, pastiprinot naftas pārvadājumus pa sauszemi un uzlabojot drošību naftas pārvadājumos pa jūru.

Attiecīgs finansiālais atbalsts jāsniedz ar pašreizējo un turpmāko mehānismu palīdzību, lai atbalstītu sadarbības centienus ar attiecīgajām trešām valstīm, jo īpaši ar Eiropas kaimiņattiecību politikas instrumenta un citu atbilstīgu finansējuma instrumentu starpniecību.

7. SECINĀJUMS

Jūras vide ir apdraudēta. Tādēļ nepieciešama efektīva ES rīcība, jo resursu bāzes aizsardzība ir priekšnosacījums, lai panāktu ilgtspējīgu turību un nodarbinātību, ko rada Eiropas okeāni un jūras, kā arī lai uzlabotu dzīves kvalitāti. ES cenšas dinamizēt un stiprināt savu ekonomiku, un jūras vides efektīva aizsardzība var dot tajā nozīmīgu ieguldījumu.

Stratēģija tiks pārskatīta 2010. gadā un iekļausies Sestās vides rīcības programmas noslēguma novērtējumā.